

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

MATERIA: CIENCIAS SOCIAIS

CURSO: TERCEIRO

ANO ACADÉMICO: 2020/2021

ÍNDICE

CONTEXTO	p. 3
ALUMNADO	p. 3
OBXECTIVOS ADAPTADOS AO CONTEXTO DO CENTRO E DO ALUMNADO.....	p. 4
SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN	p. 5
METODOLOXÍA PRESENCIAL	p. 9
METODOLOXÍA NON PRESENCIAL	p.10
AVALIACIÓN	p.11
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	p.13
CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE	p. 19
AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE	p. 19
AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	p. 20
ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	p. 21
ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	p. 23
CRITERIOS DE PROMOCIÓN DO ALUMNADO	p. 23

1. CONTEXTO

- CENTRO:

Situación:

O nome actual do centro é o de Colexio de Educación Infantil e Primaria HumbertoJuanes. É un centro público do que é titular a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

O colexio ubícase na parroquia de Nigrán no Concello de Nigrán, Rúa Curros Enríquez Nº 2, CP 36350.

Comeza o seu funcionamento no curso 1972/1973 acollendo a alumnos das parroquias de Camos, Panxón, San Pedro da Ramallosa e Priegue. Actualmente as adscritas ao noso centro son Priegue e Nigrán. Ademais ao noso centro acude alumnado de Camos, Panxón, Chandebrito, A Ramallosa, Baiona, Gondomar e Saiáns.

Centro adscrito:

IES Val Miñor, centro de Ensino Secundario adscrito ao CEIP HumbertoJuanes.

Ensinanzas que oferta:

O CEIP Humberto Juanes oferta 2º ciclo de educación infantil e Educación Primaria. O alumando pode escoller entre Relixión Católica ou valores sociais e cívicos. O único idioma que ofertamos como lingua estranxeira é o inglés.

Características singulares

Programas nos que participamos:

- E-dixgal
- Aprender a cooperar, cooperar para aprender
- Seccións bilingües en plática en inglés en 1º, 2º, 5º e 6º
- Tutoría entre iguais
- Contratos programa
- PLAMBE

- ALUMNADO
Hai un total de 47 alumn@s

Poboación inmigrante: non temos neste curso

Alumnado con NEAE no curso actual: seis alumn@s

Outras características: grupos recién formados, despois de estar agrupados dun xeito na Ed.Infantil e doutro xeito nos cursos 1º e 2º. Estamos traballando na idea de colectivo. Non hai problemas de discriminación por razóns de raza, sexo, relixión,...que se tiveran detectado no pasado curso nin no que leva transcorrido deste.

- **OBXECTIVOS ADAPTADOS AO CONTEXTO DO CENTRO E DO ALUMNADO**

A educación primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nas nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.

- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

2. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

2.1 PLAN DE REFORZO E RECUPERACIÓN DA MATERIA DO CURSO 19/20.

Segundo a adaptación feita no terceiro trimestre do curso anterior, o alumnado non ten ningún estándar imprescindible pendente de traballar e avaliar. Dadas as semellanzas co currículo propio de terceiro de primaria, traballaremos dende as aprendizaxes previas adquiridas para profundar máis nos distintos temas.

No plan de reforzo estableceranse as medidas metodolóxicas e organizativas que favorezan o pleno desenvolvemento de todo o alumnado. Entre estas medidas estarán a proposta de tarefas globalizadas que requiran da posta en práctica de todas as competencias do alumnado, as aprendizaxes colaborativas, o uso das TIC como recurso didáctico, actividades que favorezan a auto-aprendizaxe, o pensamento crítico e creativo, a investigación mediante proxectos de traballo, entre outras.

2.2^{1a} AVALIACIÓN, 2.3 2ª AVALIACIÓN, 2.4 3ª AVALIACIÓN... táboa que segue

ÁREA CIENCIAS SOCIAIS

UNIDADE TEMÁTI	CONTI	CONTIDO	MATERIAIS	TEMPORALIZACIÓN
----------------	-------	---------	-----------	-----------------

CA/ PROXEC TO	DOS			MES	N.º de SE SIÓN S
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS					
TODO O CURSO	B1.1	Iniciación ao coñecemento científico e a súa aplicación nas Ciencias sociais.	<ul style="list-style-type: none"> • Materiais informáticos • Materiais manipulativos • Materiais de elaboración propia • Elementos da vida cotiá • Libros de texto e complementarios 	TODO O CUR SO	
	B1.2	Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inquietude e que supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado			
	B1.3	Busca e selección de información utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso mediante o uso do cartafol e comunicación das conclusións.			
	B1.4	Iniciativa emprendedora. Planificación, xestión e presentación dos proxectos co fin de acadar obxectivos.			
	B1.5	Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo colaborativo. Valoración do esforzo e coidado do material.			
	B1.6	Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia. A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.			
	B1.7	Utilización da terminoloxía propia da área e do uso de textos de carácter social, xeográfico e histórico			
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA					
A TERRA , UN PLANETA ÚNICO	B2.1	Sistema solar: o Sol e os planetas. Deseño de maquetas, presentacións ou animacións empregando ás TIC como estratexia de reforzo da aprendizaxe.	<ul style="list-style-type: none"> • Materiais informáticos • Materiais manipulativos • Materiais de elaboración propia • Elementos 	MAIO	8 sesións
	B2.2	O planeta Terra e a Lúa, o seu satélite. Características.			
	B2.3	Os movementos da Terra e a Lúa e as súas consecuencias: as estacións do ano, o día e a noite.			

	B2.3	As capas da Terra: características básicas. Formación dun volcán. Simulación da erupción dun volcán	da vida cotiá Libros de texto e complementarios	MAIO	8 sesións
	B2.4	Formas de representar a Terra. planos, mapas, planisferios e globos terráqueos.			
	B2.5	Cartografía. Planos e mapas. O planisferio. Escalas sinxelas. Signos convencionais básicos. Orientación no espazo. Identificación sobre planos e mapas das diferentes rutas de acceso á escola, biblioteca,.. así como dalgúns elementos representativos da localidade.			
	B2.6	Cofecemento e uso de diferentes técnicas, estratexias e instrumentos para orientarse no espazo. Puntos cardinais.			
NECESITAMOS A AUGA E O AIRE	B2.7	A atmosfera. Fenómenos atmosféricos. As nubes e as precipitacións.		OUTUBRO	8 sesións
	B2.8	Tempo atmosférico. Instrumentos de medición de variables meteorolóxicas. Construción dunha estación meteorolóxica sinxela. As TIC para a recollida de datos e comparación da información obtida.			
	B2.9	Mapas do tempo atmosférico de Galicia.			
	B2.10	O clima. Grandes zonas climáticas mundiais. Comparación do clima do contorno co de outras zonas.			
	B2.11	O ciclo da auga: fases.			
AS PAISAXES QUE NOS RODEAN	B2.12	Paisaxe: definición, elementos básicos que caracterizan as paisaxes de Galicia. Características.		NO VEMBRO	8 sesións
	B2.13	A intervención humana no medio próximo. A contaminación atmosférica e o cambio climático. Desenvolvemento sostible e consumo responsable.			
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE					
O LUGAR ONDE VIVIMOS	B3.1	A organización social, política e territorial da localidades e comarca (función e organización). Elaboración dun mapa conceptual de toda a	<ul style="list-style-type: none"> • Materiais informáticos • Materiais 	XANEIRO	6 sesións

EN QUE TRABALLAN AS PESSOAS		organización.	<ul style="list-style-type: none"> manipulativos • Materiais de elaboración propia • Elementos da vida cotiá Libros de texto e complementarios 	MARZO	8 sesións
	B3.2	Manifestacións culturais e lingüísticas de Galicia			
	B3.3	Realización dun estudo demográfico da poboación no contexto do centro educativo que simule a poboación dun municipio manexando os conceptos básicos da demografía e representando e interpretando os datos en gráficas.			
	B3.4	As actividades económicas e produtivas da localidade. Clasificación por sectores. Recursos naturais, materias primas e produtos elaborados.			
	B3.5	Educación Viaria. Adquisición de coñecementos básicos que contribúan a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.			
BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO					
SOMOS DETECTIVES DO PASADO	B4.1	As pegadas da nosa historia: duración e datación dos feitos históricos máis significativos da contorna e de Galicia. Representación do tempo histórico a través de liñas do tempo	<ul style="list-style-type: none"> • Materiais informáticos • Materiais manipulativos • Materiais de elaboración propia • Elementos da vida cotiá • Libros de texto e complementarios 	XUÑO	8 sesións
	B4.2	A Prehistoria. A cultura castrexa en Galicia.			
	B4.3	A escritura como fonte histórica.			
	B4.4	A Idade Antiga en Galicia. A romanización.			
	B4.5	Vestixios do pasado localizados na contorna próxima como fontes históricas para coñecer o pasado e como elementos integrantes da contorna actual. Os petróglifos e a arquitectura megalítica e castrexa			
	B4.6	O noso patrimonio natural, histórico e cultural. Os espazos protexidos.			
	B5.9	A ciencia: presente e futuro da sociedade.			
	B5.10	Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos.			

	B5.11	Importantes descubrimentos e inventos.			
--	-------	--	--	--	--

3. METODOLOXÍA PRESENCIAL

- Aspectos xerais:

A metodoloxía será fundamentalmente activa, participativa e respectuosa coas diferenzas entre @s [alumn@s](#). Debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que hai que seguir desenvolvendo.

Estas fortalezas axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas a realizar estarán pensadas dende a teoría das Intelixencias Múltiples como posibilidade para que todo o alumnado chegue a comprender aqueles contidos que necesita adquirir para alcanzar os obxectivos de aprendizaxe que pretendemos.

- Estratexias metodolóxicas

Ao remate do curso @s [alumn@s](#) deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborador como unha forma de adestrar a capacidade empática de poñerse no lugar doutras persoas, e saber expresar en función do contexto e a intención comunicativa o que pode suceder en situacións reais e cotiás.

Procuraremos entrenar o razoamento lóxico mediante a resolución de problemas, e para eso necesitamos dotar aos [alumn@s](#) de ferramentas para poder desenvolver este aspecto. Para eso necesitamos un certo grao de entrenamiento individual e traballo reflexivo de procedementos básicos.

Resulta indispensable a vinculación a contextos reais, así como xerar posibilidades de aplicación dos contidos adquiridos. Para eso, as tarefas competenciais facilitan este aspecto.

Cómpre aprender a vivir en sociedade, coñecendo os mecanismos fundamentais da democracia e respectando as regras da vida colectiva. Por iso, @s [alumn@s](#) han de iniciarse en coñecer e utilizar destrezas e estratexias para poder dar resposta a aquilo que se lles pide e que consigan aquilo que se propuxo inicialmente.

@s [alumn@s](#) han de iniciarse en coñecer e utilizar algunhas das estratexias e técnicas habituais na actividade científica, tal como a observación, a identificación, análise de problemas, organización e tratamento de datos, experimentación, busca de solucións... polo que necesitamos que @s [nos@s](#) [iaalumn@s](#) teñan ferramentas que posibiliten conseguir o proposto. O alumnado iníciarase no desenvolvemento de estratexias de metodoloxía científica, tales como a capacidade de formular preguntas, identificar problemas, planificar e realizar actividades,

Deberán ademais formarse no respecto dos dereitos humanos e das liberdades fundamentais e prepararse para asumir unha vida responsable nunha sociedade libre e tolerante coas diferenzas. Traballaremos para que poidan iníciarse no desenvolvemento da estimulación do pensamento crítico, a asimilación de valores, na toma de decisións desde xuízos morais e resolución de problemas polo que deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborador como un xeito de adestrar as diferentes habilidades para desenvolver a capacidade de crear espazos de convivencia pacífica, democrática cuns valores socialmente recoñecidos.

- Exemplo de secuenciación de traballo na aula

*saudar cada mañá e poñer a data coa colaboración dos alumnos con dificultade; para el@s resulta fundamental saber onde, cando e como estamos na escola

*escribir na pizarra a proposta de traballo para toda a mañá, marcando os tempos e avanzando de xeito esquemático como se vai desenvolver a xornada

*presentar sempre de xeito interactivo as aprendizaxes que programamos para o día, usando elementos de apoio aportados polo alumnado ou pola profesora

*realizar actividades encamiñadas á consecución das aprendizaxes propostas

*traballar en diferentes agrupamentos segundo a actividade que se desenvolva, aínda que polo momento as circunstancias aconsellan traballo individual

*procurar combinar actividades dinámicas con outras máis regulamentadas

*escoitar con atención as aportacións que @s [alumn@s](#) fan sobre aquilo do que tratamos e que poden ser incorporadas, aínda estando fóra da programación

*propoñer traballo para a casa sempre que non se rematou o proposto na aula, ou cando se estime axeitado para complementar

- Outras decisións metodolóxicas: tentar facer propostas de traballo que poidan ser asumidas por TODO o alumnado
- Agrupamentos: no principio do curso distribución individual
- Tempos: os que marcan os horarios de Centro, con flexibilidade
- Espazos: básicamente a aula, a biblioteca, a aula de informática e o espazo exterior do Centro

4. METODOLOXÍA NON PRESENCIAL:

- Plataforma de ensino: Aula virtual do Centro
- Plataforma/medio de comunicación co alumnado de videoconferencia: Webex
- Plataforma/medio de comunicación coas familias: Abalar ou correo electrónico
- Aspectos xerais da metodoloxía a empregar en alumnado con conectividade:

- * plan de traballo semanal editado cada luns
- * resolución, envío e corrección diaria das tarefas que correspondan

- Aspectos xerais da metodoloxía a empregar en alumnado sen conectividade:
 - * tentar que poidan lograr conectividade
 - * envío de tarefas por outros medios

5. AVALIACIÓN

- AVALIACIÓN INICIAL

Data prevista de realización: na última semana de setembro

Tipo de proba (descripción): conversas orais

Mecanismo para informar ás familias: reunións virtuais

Consecuencias dos resultados das probas: coñecer de maneira aproximada o punto do que parte cada alumn@ para traballar dende aí.

- AVALIACIÓN CONTINUA

Periodicidade coa que se farán probas escritas (cada cantos temas, cantas por trimestre ou avaliación, etc.) : ao rematar cada unidade , de maneira aproximada cada dúas/tres semanas

Como se cualifican as probas, os traballos individuais ou colectivos, o traballo no caderno de clase, a observación do traballo na aula (ponderación, redondeo...) : cada tarefa terá un valor predeterminado (habitualmente será con referencia a 10 puntos), e a cualificación será proporcional á corrección do traballo realizado polo alumnado.

Aspectos que se van valorar dentro da observación do traballo na aula e instrumentos para a recollida desta información : a implicación d@ alumn@, o seu esforzo, o recoñecemento das dificultades individuais, a súa capacidade para transmitir e poñer en práctica os coñecementos adquiridos, a orde e sistemática nas tarefas.

Como se calcula a cualificación de cada unha das avaliacións (ponderación, redondeo...) : será a media aritmética dos rexistros das diversas tarefas ; tamén terá valor o redondeo á alza según a apreciación das fortalezas e dificultades persoais de cada alumn@.

6 . CRITERIOS DE AVALIACIÓN

ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN			INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	PESO %	COMPETENCIAS CLAVE
	1º T	2º T	3º T				
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS							
CSB1.1.1.Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.	x	X	x	<ul style="list-style-type: none"> • Exposición de traballos • Rúbricas de avaliación • Probas de control • Observación directa • Probas orais • Traballo diario 	Busca información e organiza	7,5%	<ol style="list-style-type: none"> 1. CAA 2. CCL 3. CD 4. CMCCT
CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	x	X	x		Manifesta autonomía e iniciativa	7,5%	<ol style="list-style-type: none"> 1. CSIEE 2. CAA 3. CMCCT
CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo e, emprega estratexias de traballo colaborativo adoitando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	x	X	x		Participa en actividades de maneira responsable	7,5%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT
CSB1.3.1.Identifica a terminoloxía propia da área e comprende textos sinxelos de carácter social, xeográfico e histórico.	x	X	x		Emprega vocabulario axitado	7,5%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT CSC
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA							
CSB2.1.1.Identifica, localiza os elementos			x		Identifica e localiza		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

principais do Sistema Solar: o Sol, os planetas e recoñece algunha das súas características básicas empregando as TIC.				<ul style="list-style-type: none"> • Exposición de traballos • Rúbricas de avaliación • Probas de control • Observación directa • Probas orais • Traballo diario 	elementos do Sistema Solar	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
CSB2.2.1.Describe de forma sinxela os movementos terrestres, o eixe do xiro e os polos xeográficos.			x		Describe movementos da Terra	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB2.2.2.Expón, de maneira sinxela, como se produce o cambio entre o día e a noite e as estacións do ano como consecuencia dos movementos terrestres.			x		Comprende as consecuencias dos movementos terrestres	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB2.2.3.Identifica a Lúa como satélite da Terra e describe algunha das súas características principais.			x		Identifica a Lúa como satélite da Terra	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB2.3.1.Identifica, nomea e describe as capas da Terra.			x		Identifica as capas da Terra	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB2.3.2. Explica que é un volcán e que acontece cando entra en erupción			x		Explica que é un volcán	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA
CSB2.4.1.Recoñece as distintas formas de representación da Terra, planos, mapas, planisferios e globos terráqueos.	x				Clasifica tipos de mapas	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB2.5.1.Diferencia entre plano, mapa e planisferios, interpreta unha escala sinxela nun mapa e identifica signos convencionais máis usuais e básicos que poden aparecer nel.	x				Interpreta escalas sinxelas	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
CSB2.6.1.Orientase no espazo empregando algunha técnica de orientación e instrumento.	x				Coñece algunha técnica de orientación	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA

CSB2.7.1. Identifica e nomea fenómenos atmosféricos e describe as causas que producen a formación das nubes e as precipitacións.	x				Identifica fenómenos atmosféricos	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB2.8.1. Identifica os distintos aparellos de medida que se utilizan para a recollida de datos atmosféricos.	x				Identifica os aparatos de medida atmosféricos máis sinxelos	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
CSB2.9.1. Describe unha estación meteorolóxica, explica a súa función, confecciona e interpreta gráficos moi básicos de temperaturas e precipitacións.	x				Interpreta gráficos sinxelos	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CMCCT
CSB2.10.1. Interpreta mapas do tempo sinxelos de Galicia distinguindo os seus elementos principais.	X				Interpreta mapas do tempo sinxelos	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
CSB2.11.1. Diferencia entre clima e tempo atmosférico.	X				Diferencia clima e tempo atmosférico	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
CSB2.11.2. Nomea as tres grandes zonas climáticas do planeta e identifica algunha característica principal que se identifique co clima da súa contorna.	X				Nomea as grandes zonas climáticas: a fría, a morna e a quente.	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB2.12.1. Escribe ordenadamente as fases nas que se produce o ciclo da auga.	X				Identifica as fases do ciclo da auga	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
CSB2.13.1. Define paisaxe, identifica os seus elementos e reconece as diferentes tipos de paisaxe básicas na comunidade autónoma.	X				Recoñece as paisaxes de Galicia	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB2.14.1. Localiza nun mapa os principais elementos da paisaxe: unidades de relevo e ríos máis importantes da comunidade	X				Localiza algúns elementos da paisaxe	1%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA

autónoma.							
CSB2.15.1.Explica o impacto e as consecuencias negativas que a acción humana ten sobre o medio máis próximo.		x			Valora as consecuencias da acción humana sobre o medio	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
CSB2.15.2.Explica a importancia de coidar a atmosfera e as consecuencias de non facelo.					Comprende a importancia do coidado da atmosfera	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
CSB2.15.3 Propón algunhas medidas para o desenvolvemento sostible e un consumo responsable.		x			Fomenta o consumo responsable	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE							
CSB3.1.1.Describe a estrutura básica da organización social, política e territorial da contorna próxima.		X		<ul style="list-style-type: none"> • Exposición de traballos • Rúbricas de avaliación • Probas de control • Observación directa • Probas orais • Traballo diario 	Explica a organización da súa localidade: Concello, parroquias.	4%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
CSB3.2.1.Recoñece, partindo da realidade galega, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.		X			Recoñece a cultura da súa autonomía como fonte de enriquecemento.	4%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CEC
CSB3.3.1.Define demografía, comprende os principais conceptos demográficos e os representa en gráficas sinxelas.		X			Interpreta os datos dunha gráfica sinxela poboacional.	4%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB3.4.1.Diferencia entre materias primas e produtos elaborados e os asocia cos diferentes sectores produtivos e económicos da contorna.		X			Diferencia materia prima de produto elaborado.	4%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
CSB3.5.1.Coñece, utiliza e respecta as normas básicas de circulación.		X			Respecta e cumpre as normas básicas de circulación.	4%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO

CSB4.1.1.Recoñece o século como unidade de medida do tempo histórico e localiza feitos situándoos como sucesivos a.C o d.C			X	<ul style="list-style-type: none"> • Exposición de traballos • Rúbricas de avaliación • Probas de control • Observación directa • Probas orais • Traballo diario 	Sabe o que é un século.	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
CSB4.1.2.Sitúa nunha liña do tempo feitos do pasado da súa contorna datando os comezos e finais das épocas estudadas.			X		Sitúa feitos nunha liña do tempo	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
CSB4.2.1.Identifica no tempo e no espazo algúns dos restos ou acontecementos da Prehistoria e da Idade Antiga de Galicia, describindo algunha característica fundamental.			X		Recoñece restos históricos	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC
CSB4.2.2.Distingue entre prehistoria e historia recoñecendo a importancia das manifestacións escritas como avances que supoñen a transición entre esas épocas.			x		Distinguir entre prehistoria e historia	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
CSB4.2.3.Describe algúns aspectos relacionados coa forma de vida e as estruturas básicas de organización social da cultura castrexa.			x		Recoñece a través de imaxes restos da cultura castrexa.	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
CSB4.3.1.Identifica algúns vestixios do pasado na contorna e recoñece o seu valor como fonte histórica.			X		Identifica vestixios do pasado	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
CSB5.1.1.Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora			X		Valora e respecta o patrimonio	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
CSB.5.1.3.Observa e identifica algunha das			x		Identifica aplicacións e	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

aplicacións das máquinas e dos aparellos e a súa utilidade para facilitar as actividades humanas.					utilidades das máquinas		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
CSB5.4.1. Coñece e explica algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.			X		Coñece algúns inventos	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
CNB5.4.2. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.			X		Coñece e explica avances tecnolóxicos	2%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

7 . CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

CCEC	A área de Ciencias Sociais, axudaranos a coñecer o mundo no que vivimos, afondar no coñecemento da nosa sociedade, comprender a realidade histórica e social do noso contorno. Esta competencia implica poñer en xogo habilidades de pensamento diverxente e converxente, comporta reelaborar ideas, sentimentos propios e alleos... para poder comprender e enriquecerse con diferentes realidades e producións de diferentes manifestacións culturais.
CCL	O desenvolvemento da competencia lingüística na área de Ciencias Sociais lévanos a adestrar diferentes destrezas e habilidades que supoñen establecer vínculos e relacións construtivas cos demais e co contorno, e achegarse a novas culturas que adquiren consideración e respecto na medida que se coñecen. Esta competencia está presente na capacidade efectiva de convivir e resolver conflitos. A utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, de interpretación, de comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento favorecerá un maior desenvolvemento lingüístico no alumnado, apuntando a usar de modo funcional, polo menos unha lingua estranxeira.
CAA	A competencia de aprender a aprender axúdanos a ser conscientes de como se aprende, de como se xestionan e controlan de forma eficaz os procesos de aprendizaxe. Esta competencia fai necesaria a perseveranza na aprendizaxe, capacidade de autoavaliarse e autorregularse sabendo administrar o esforzo, aprendendo dos erros dun mesmo e dos demais, incidindo en formulacións de metas alcanzables a curto, medio e longo prazo elevando de forma progresiva e realista os obxectivos de aprendizaxe.
CD	A competencia dixital desde a área de Ciencias Sociais comportará facer uso habitual dos recursos tecnolóxicos dispoñibles para avaliar e seleccionar novas fontes de información para comprender a realidade social na que vivimos contribuíndo á mellora. Esta competencia axudaranos a transformar a información en coñecemento para aplicalo en distintas situacións e contextos nos que o alumnado se vaia encontrando.
CSIEE	A área de Ciencias Sociais axudará a desenvolver o sentido de iniciativa do alumnado a través de fomentar a transformación de ideas en accións, é dicir, propoñerse obxectivos, planificar e levar a cabo proxectos. Isto lévanos a adestrar actitudes positivas cara ao cambio e a innovación; habilidades relacionadas co liderado de proxectos que inclúen visión, espírito de superación, habilidades para o diálogo e cooperación, organización de tarefas...
CMCCT	O desenvolvemento desta competencia na área curricular de Ciencias Sociais implica a habilidade progresiva para poñer en práctica os procesos e actitudes propios da análise sistemática e de indagación científica: identificar e considerar problemas relevantes, formular preguntas, localizar, obter, analizar e representar información... considerar e contrastar solucións... e todo iso, en contextos tan variados como sexa posible. Leva consigo utilizar nos ámbitos persoal e social diferentes elementos razoamentos matemáticos para dar unha mellor resposta aos contextos cotiáns nos que nos encontremos.
CSC	A área de Ciencias Sociais incide na comprensión da realidade social na que se vive, entre outras. Esta competencia axudaranos a desenvolver a comprensión sobre os trazos da sociedade actual, a súa crecente pluralidade e o seu carácter evolutivo. Desenvólvese tamén en mostrar un sentimento de cidadanía global compatible coa identidade local. Así mesmo, forman parte desta competencia aquelas habilidades sociais que permiten saber que os conflitos de valores e intereses forman parte da convivencia, resolvelos con actitude construtiva e tomar decisións con autonomía, empregando unha escala de valores construída mediante a reflexión crítica e o diálogo duns patróns culturais básicos.

LEENDA COMPETENCIAS:

CCL	Comunicación lingüística.
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
CAA	Competencia aprender a aprender.
CD	Competencia dixital.
CSC	Competencias sociais e cívicas.
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
CCEC	Conciencia e expresións culturais.

8 . AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

- INDICADORES DE LOGRO DO PROCESO DE ENSINO

	Escala			
	4	3	2	1
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

- **INDICADORES DE LOGRO DA PRÁCTICA DOCENTE**

	Escala			
	4	3	2	1
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécese ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
16. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

6. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

- **Periodicidade coa que se revisará.**
Ao remate do trimestre

- **Contidos que foi preciso engadir ou eliminar con respecto á programación prevista.**

Contidos de repaso de temas pendentes polo confinamento

- **Medidas que se adoptarán como resultado da revisión.**

Facer a avaliación inicial transcurrido un tempo para o repaso.

Antes de iniciar cada nova tarefa, revisar as aprendizaxes previas para partir dende aí.

Indicadores:

	Escala			
	4	3	2	1
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				
24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
29. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- MEDIDAS ORDINARIAS E EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	
Organizativas	Curriculares
• Adecuación para algún alumno/a ou grupo da estrutura organizativa do centro e/ou da	• Adaptacións metodolóxicas para algún alumno / grupo, como traballo colaborativo en

<p>aula.</p> <p>a) Tempos diferenciados, horarios específicos, etc. Tempos máis amplos</p> <p>b) Espazos diferenciados. Predominarán os espazos comúns</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados. Facer unha proposta ampla de recursos interactivos e materiais manipulativos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desdoblamento de grupos. Non • Reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula. <p>Atención preferente da titora na aula e promover apoios dentro da aula</p>	<p>grupos heteroxéneos, titoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.</p> <p>Aprendizaxes significativas e buscando sempre que sexa posible partir de tarefas manipulativas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adaptación dos tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a. <p>Adaptación de tempos e instrumentos Facer propostas variadas e atractivas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programas de reforzo para o alumnado que tivo promoción sen superar todas as materias. <p>Atención preferente da titora na aula e promover apoios dentro da aula</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programa específico para alumnado repetidor da materia. <p>Non</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplicación personalizada dese programa específico para repetidores da materia.
---	---

Medidas extraordinarias	
Organizativas	Curriculares
<ul style="list-style-type: none"> • Alumnado que recibe apoio por parte do profesorado especialista en PT / AL. <p>Atención preferente da titora na aula e promover apoios dentro da aula</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptacións curriculares na materia. <p>Non</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ser o caso, agrupamento flexible ou específico autorizado na materia.

<ul style="list-style-type: none"> • De ser o caso, grupos de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro). Non • De ser o caso, grupos de adaptación da competencia curricular (alumnado estranxeiro). Non • Outras medidas organizativas: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc. Non 	<p>Non 23</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alumnado con flexibilización na escolarización. <p>Non</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descrición do protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia os reforzos, apoios, adaptación, etc. (coordinación cos PT / AL / outro profesorado de apoio / profesorado do agrupamento / etc. * comunicación co EO nos casos de necesidades específicas * explicación das tarefas para os apoios na aula
---	--

8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Referencia á súa inclusión na PXA

9. CRITERIOS DE PROMOCIÓN DO ALUMNADO:

Seguindo a normativa vixente, o centro aprobou en claustro os seguintes criterios de promoción do alumnado:

- ORDE do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Decreto 105/2014 do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia. Capítulo II

○ **CRITERIO NUMÉRICO:**

Con 1 materia non superada: Promociona

A partir de 2 materias non superadas: Aplicar criterios de promoción pedagóxico.

○ **CRITERIOS PEDAGÓXICOS:**

1-Nada de acordo

2- Pouco

3-Bastante

4- Moi de acordo

<u>CRITERIO</u>	Non promocio na		Promocio na	
	4	3	2	1
d) Esgotáronse todas as medidas ordinarias de atención á diversidade?*				
5. O grao de madurez do alumno/a favorece a non promoción?*				
6. A proposta de non promoción (metodoloxía, aula, recursos, alumnado do seu novo grupo de referencia...) vai favorecer que supere os estándares?n				
7. Os estándares que non supera corresponden principalmente ás competencias en comunicación lingüística e/ou matemática?				
	Promocio na		Non promocio na	
	4	3	2	1
8. Inciden causa emocionais no seu baixo rendimento?				
9. Está integrado no seu grupo?				
10. Os estándares que non supera están no seguinte nivel?				

*

Adecuación da estrutura organizativa da aula.

Traballo co profesorado especialista do departamento de orientación

Adaptación de tempos, instrumentos e/ou procedementos de avaliación

Adaptación metodolóxica (traballo cooperativo, presentación de contidos, tipo-cantidade de exercicios)

Programa de reforzo

Programa de recuperación

Programa de habilidades sociais

Artigo 6. Promoción de curso e de etapa

1. Ao finalizar cada un dos cursos, e como consecuencia do proceso de avaliación, o equipo docente do grupo, na sesión de avaliación final, decidirá sobre a promoción do alumnado. A decisión será adoptada de forma colexiada, tendo en conta os criterios de promoción e tomando especialmente en consideración a información e o criterio do profesorado titor.

2. O alumno ou a alumna accederá ao curso ou á etapa seguintesempre que se considere que logrou a progresión adecuada nos obxectivos da etapa e que alcanzou

o adecuado grao de adquisición das competencias correspondentes. Os informes das avaliacións individualizadas de terceiro curso de educación primaria e de final de educación primaria teranse en conta, se é o caso, segundo o seu carácter informativo e orientador, de acordo establecido no artigo 12.8 do Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

3. Cando un alumno ou unha alumna non promocióne deberá permanecer un ano máis no mesmo curso. Esta medida poderá adoptarse unha soa vez durante a etapa, oídos os pais, as nais ou as persoas que exerzan a tutoría legal, e deberá ir acompañada dun plan específico de reforzo ou recuperación e apoio

4. A repetición considerárase unha medida de carácter excepcional e tomarase tras esgotar o resto das medidas ordinarias de reforzo e apoio para resolver as dificultades de aprendizaxe do alumnado.

5. O alumnado que promocióne de curso con algunha área con cualificación negativa deberá seguir un plan específico de recuperación.